

NOTA BREU

***Galium rotundifolium* L. (Rubiaceae) al massís de les Guilleries (nord-est de Catalunya)**

***Galium rotundifolium* L. (Rubiaceae) in the Guilleries massif (northeastern Catalonia)**

Josep Gesti Perich*

* C/ Sant Ignasi, 42. 17430 Santa Coloma de Farners. A/e: josepgesti@gmail.com

Rebut: 18.07.2022. Acceptat: 27.07.2022. Publicat: 30.09.2022

Figura 1. *Galium rotundifolium*, el Reurell (Joanet, Arbúcies): a) detall de les fulles trinervades i disposades en verticils de 4; b) detall de la flor i dels fruits coberts de pèls uncinats; c) rodal fructificat; d) hàbitat.

***Galium rotundifolium* L.**

Selva: Arbúcies, al Reurell, 31TDG6232, 610 m, plantació de *Pinus radiata* D. Don, J. Gesti, 6-VI-2022 (plec dipositat a HGI, registre pendent); Sant Hilari Sacalm, a l'est del Quin-

tà del Castell de Mas Carbó, 31TDG5636, 1005 m, marge de pista forestal en una plantació de *Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franco, J. Gesti, 18-VI-2022 (HGI, registre pendent); Sant Hilari Sacalm, turó al sud de la Casota de Matamala,

NOTA BREU

31TDG5638, 980 m, plantació de *Pseudotsuga menziesii*, J. Gesti, 23-VI-2022.

Galium rotundifolium és una rubiàcia present en una àmplia franja de territoris que van des de l'Europa occidental i el Marroc fins a Indonèsia passant pel centre i sud d'Europa i el sud-oest asiàtic (POWO, 2022). A la península Ibèrica es distribueix principalment per les àrees muntanyoses de la meitat nord (serralada Cantàbrica, Pirineus, sistema Central, sistema Ibèric, etc.; Ortega & Devesa, 2007). Pel que fa a Catalunya es fa sobretot als Pirineus, on presenta una àrea de distribució principal entre la Vall d'Aran i l'Alt Pirineu i localitats ja més disperses entre Andorra i la serra de l'Albera (Font, 2022); fora dels Pirineus, apareix a les muntanyes de Prades (Bolòs, 1951, 1967; Masclans & Batalla, 1972; Boldú, 1975; Masalles, 1983), al sud de les quals ja no es retroba fins al massís de Penyagolosa (Fabregat *et al.*, 2008).

En relació a la citació de Montserrat (Lagasca in Colmeiro, 1887), que ja va ser posada en dubte per Cadevall (1904), Font i Quer (1914) i Marcet (1950), Nuet & Panareda (1992) conclouen que ha estat «consignada a Montserrat per error». Pel que fa a la de Castelldefels (Costa, 1864), Bolòs & Vigo (1996) indiquen que ha de respondre a una confusió i que «l'exemplar existent a l'herbari Costa deu venir d'una altra procedència».

Hem observat aquesta espècie en tres localitats del massís de les Guilleries, l'una prop de Joanet (Arbúcies) i les altres dues a Sant Hilari Sacalm, a altituds compreses entre els 600 i els 1000 m aproximadament. La primera es fa en una plantació de *Pinus radiata* de final del anys 70 o principi dels 80 del segle passat, que ocupa les antigues terrasses de conreu del mas Reurell. S'hi observa un elevat nombre de rodals de *Galium rotundifolium* de dimensions molt variables (des d'individus aïllats fins a densos grups formats per centenars de tiges). A Sant Hilari Sacalm l'hem vist en plantacions de *Pseudotsuga menziesii* que daten també dels anys 70 o 80 del segle XX. En una d'elles (al Quintà del Castell de Mas Carbó) només n'hi hem trobat dos rodals sumant algunes desenes de tiges, mentre que a l'altra (prop de la Casota de Matamala) els rodals són nombrosos tot i que mai gaire extensos.

En totes tres localitats l'interior de les plantacions és molt ombrívol i amb una vegetació poc densa a causa d'aquesta ombra i de la intervenció silvícola que s'hi fa. Els sòls són saulonosos, poc compactes i amb gran quantitat d'acícules (senceres i en descomposició) de les coníferes cultivades. En tots els casos s'ha constatat una profusa fructificació al mes de juny (Fig. 1).

Agraïments

Volem agrair a Frederic Fosalba la informació facilitada i les comprovacions efectuades a la documentació del P. Ade-

odat Marcet sobre Montserrat. Aquest treball s'ha desenvolupat en el marc del projecte *La flora vascular de les Guilleries orientals. Catàleg, caracterització florística i espècies singulars* que ha obtingut el Premi de Recerca Guilleries 2021 de la Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar (UdG – UVic-UCC).

Bibliografia

- Boldú, A. 1975. *Estudio florístico y fitogeográfico de la zona comprendida entre los Montes de Prades y el río Segre*. Tesi Doctoral. Universitat de Barcelona. 392 p.
- Bolòs, O. de. 1951. El elemento fitogeográfico eurosiberiano en las sierras litorales catalanas. *Collectanea Botanica (Barcelona)*, 3 (1): 42 p.
- Bolòs, O. de. 1967. Comunidades vegetales de las comarcas próximas al litoral situadas entre los ríos Llobregat y Segura. *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, 38 (1): 629 p.
- Bolòs, O. de & Vigo, J. 1995. *Flora dels Països Catalans. Vol. III (Pirolàcies – Compostes)*. Ed. Barcino. Barcelona. 1.230 p.
- Cadevall, J. 1904. Plantas citadas en Montserrat, de existencia dudosa (continuación). *Boletín de la Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales*, 3: 210-223.
- Colmeiro, M. 1887. *Enumeración y revisión de las plantas de la Península Hispano-Lusitana é islas Baleares, con la distribución geográfica de las especies, y sus nombres vulgares, tanto nacionales como provinciales. Tomo III. (Calicifloras: Sección 2ª)*. Imprenta de la viuda é hija de Fuentenebro. Madrid. 548 p.
- Costa, A. C. 1864. *Introducción a la flora de Cataluña y catálogo razonado de las plantas observadas en esta region*. Imprenta del Diario de Barcelona. Barcelona. 356 p.
- Fabregat, C., López, S. & Pérez, P. 2008. Aportaciones a la flora del macizo de Penyagolosa (Castellón), II. *Toll Negre*, 10: 71-73.
- Font, X. 2022. Mòdul de Flora i Vegetació. Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya. Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona. Disponible a: <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html> [Data de consulta: 23 juny 2022].
- Font i Quer, P. 1914. *Ensayo fitotopográfico de Bages*. Tesi Doctoral. Tipografía Mahonesa. Maó. 231 p.
- Marcet, A. F. 1950. Flora montserratina (continuación). *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural*, 48: 87-108.
- Masalles, R. M. 1983. *Flora i vegetació de la Conca de Barberà*. Arxius de la Secció de Ciències, LXVIII. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona. 232 p.
- Masclans, F. & Batalla, E. 1972. Flora de los montes de Prades (continuación). *Collectanea Botanica (Barcelona)*, 8: 63-200.
- Nuet, J. & Panareda, J. M. 1992. *Flora de Montserrat. Volum 2*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona. 311 p.
- Ortega, A. & Devesa, J. A. 2007. *Galium* L. P. 56-162. In: Devesa, J. A.; Gonzalo, R.; Herrero, A. (eds.). *Flora iberica Vol. XV. Rubiaceae-Dipsacaceae*. Real Jardín Botánico. Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Madrid. 449 p.
- POWO. 2022. Plants of the World Online. Facilitated by the Royal Botanic Gardens, Kew. Disponible a: <http://www.plantsoftheworldonline.org> [Data de consulta: 26 juny 2022].